

**El Caràcter Propi
de les
Escoles Manyanetianes**

**Fills de la Sagrada Família
Barcelona, 2008**

Presentació

El document que presentem conté els trets més importants i significatius que defineixen l'Ideari o «Caràcter propi» de les escoles manyanetianes dirigides pels Religiosos Fills de la Sagrada Família. Vol aplegar i expressar de forma actual tota la tradició de la Congregació en matèria pedagògica, la qual té com a objectiu la formació cristiana de les famílies, principalment per mitjà de l'educació i instrucció eminentment catòliques dels infants i dels joves, segons el model de la Sagrada Família de Natzaret.

El magisteri de l'Església, tant universal com local, ha publicat diversos documents que precisen el sentit i l'abast de la seva presència en el camp escolar. El mateix ha fet la Congregació. En el marc d'aquesta doctrina eclesial i de l'Institut, el Document que ara oferim sistematitza i, en alguns aspectes, completa moltes idees ja expressades amb la intenció de fer-ne una proposta coherent i actual.

Tant el contingut com l'estil no han estat objecte d'improvisació. Efectivament, a partir del Capítol General Especial de 1969, tot l'Institut ha maldat per aprofundir la pedagogia del Pare Manyanet i renovar les nostres escoles. Diversos documents apareguts progressivament han afavorit no solament un coneixement i una divulgació del que hem convingut a anomenar la *pedagogia natzareno-familiar*, sinó també un clima de sensibilització en l'àmbit de les escoles que ha propiciat un servei més especialitzat i qualificat en el ministeri de l'ensenyança. Aquest Document és un fruit d'aquest procés, on tant en l'estudi com en la redacció han intervingut membres dels diferents estaments de les nos tres escoles.

El lector descobrirà de seguida que el contingut està dividit en quatre parts:

- * El *Preàmbul* presenta l'escola com a lloc d'educació i com a res posta bàsica del dret de tota persona a l'educació. En una societat democràtica com la nostra, el pluralisme cultural es tradueix en una diversitat de models educatius i, per tant, en una diversitat d'escoles.
- * El *capítol primer* descriu la identitat de les escoles manyanetianes. En el marc del pluralisme educatiu i com a institució d'Església, la Congregació de Religiosos Fills de la Sagrada Família fa la seva proposta educativa, solidària amb les altres propostes i respectuosa de totes les opcions: són les escoles manyanetianes.
- * En el *capítol segon* es fa una presentació global d'aquesta proposta educativa, precisant que s'insereix en una visió cristiana de la vida i es recolza en una determinada jerarquia de valors. A més de referir-se a alguns aspectes comuns a d'altres tipus d'educació que també estan al servei de l'home integral, posa l'accent en alguns valors que donen a l'educació cristiana unes característiques pròpies i distintives.
- * El *capítol tercer* introdueix el tema del funcionament intern d'una escola manyanetiana i presenta els membres de la comunitat educativa, el seu rol a les nos tres escoles i un model de gestió per a elles.

En síntesi, el contingut d'aquest document pretén de donar resposta a tres preguntes diferents però íntimament relacionades: ***Que són les escoles manyanetianes, quin tipus d'educació ofereixen, com s'organitzen. És a dir; que són, que ofereixen i com ho fan.***

Cal recordar, finalment, que un document d'aquestes característiques presenta necessàriament un *ideal d'escola*, en el sentit que defineix un centre educatiu que no existeix en la realitat. És a dir, presenta el que *l'escola manyanetiana* ha de ser més que no pas el que és. Això fa que la definició del "Caràcter propi» esdevingui un estímul i un compromís per a tots els membres de la Comunitat Educativa.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ
DELS FILLS DE LA SAGRADA FAMÍLIA

Barcelona, gener de 2008

Índex

PRESENTACIÓ

INTRODUCCIÓ 7 DOCUMENTS CONSULTATS

Preàmbul

ESCOLES EN UNA SOCIETAT DEMOCRÀTICA

L'escola, lloc privilegiat d'educació

1. El dret a l'educació i la llibertat d'ensenyament
2. L'escola és la resposta bàsica de la societat al dret a l'educació
3. En la nostra societat hi ha diversos tipus d'escoles

Capítol I

QUE SÓN LES ESCOLES MANYANETIANES

Identitat de les escoles del Pare Manyanet

4. Les escoles de l'Església
5. Les escoles manyanetianes en l'Església i en la societat
6. Les escoles manyanetianes són un servei d'interès públic i s'insereixen en el context socio-cultural

Capítol II

QUINA EDUCACIÓ OFEREIXEN LES ESCOLES MANYANETIANES

Una proposta d'educació cristiana integral

7. Una educació al servei de l'home
8. Professem un respecte profund a la persona
9. Ensenyem la religió catòlica
10. Proposem una síntesi entre fe, cultura i vida
11. Posem l'accent en alguns valors des de la perspectiva de l'Evangeli
12. Orientem els alumnes en el descobriment del propi projecte de vida

Alguns trets bàsics de la nostra acció educativa

13. Les nostres escoles adopten la pedagogia natzareno-familiar del Pare Manyanet
14. Promovem la formació integral dels alumnes
15. Orientem els alumnes en el seu treball formatiu
16. Promovem el descobriment de valors i la formació d'actituds
17. Posem els avenços tecnològics al servei de l'educació
18. Projectem l'educació més enllà de l'aula i de l'horari lectiu
19. Avaluem la nostra tasca educativa

Capítol III

COM S'ORGANITZEN LES ESCOLES MANYANETIANES

La Comunitat Educativa

20. L'escola manyanetiana és una comunitat educativa
21. La Institució Titular garanteix el servei educatiu de l'escola
22. La relació entre la família i l'escola assegura una educació integral coherent
23. Els pares participen activament en la vida de l'escola
24. L'alumne és el centre de la comunitat educativa
25. Els professors són els principals educadors dels alumnes en l'escola
26. El personal d'administració i serveis presta una valuosa col·laboració

El nostre model de gestió

27. La participació esta en funció de la comunitat educativa
28. Els criteris que inspiren la participació
29. Una gestió que expressa corresponsabilitat
30. El Consell Escolar

CONCLUSIÓ

Introducció

El pluralisme de la nostra societat fa necessari que les persones i les institucions es defineixin, i que cada col·lectiu manifesti clarament els trets que expressen la seva identitat.

La diversitat existent entre les múltiples concepcions de l'home, de la vida, del món i de la mateixa societat provoca també una evident diversitat entre les propostes educatives que constitueixen el conjunt de les escoles del nostre país.

En el marc de les llibertats que reconeix la legislació civil, aquesta diversitat de propostes educatives ha de trobar camins que en garanteixin tant la coherència com la continuïtat. Cal, però, que siguin adequadament definides i que respectin el que les lleis prescriuen com a concreció i regulació dels drets i llibertats constitucionals.

En concret, la Llei Orgànica reguladora del Dret a l'Educació (LODE), en els articles 22 i 52, estableix que els centres educatius tenen dret a definir el seu "Caràcter Propi", és a dir, a establir el tipus d'educació que volen oferir a la societat.

D'acord amb aquests principis, també les nos tres escoles han decidit presentar públicament el model educatiu que ofereix. La Institució Titular, és a dir, la Congregació de Fills de la Sagrada Família, amb l'equip de professors, el personal col·laborador i les famílies que formem la Comunitat Educativa volem així exposar a la societat i als poders públics les línies fonamentals de la nostra proposta educativa.

D'antuvi volem manifestar que es tracta d'una proposta que recolza en la doctrina de l'Església Catòlica i en el patrimoni pedagògic heretat del Pare Manyanet i en la tradició de l'Institut amb la voluntat decidida d'oferir un servei a aquelles famílies del nostre país que desitgen una educació cristiana per a llurs fills. Per això és una opció educativa clarament definida i a l'ensem respectuosa envers totes les altres opcions.

Els qui constituïm la Comunitat Educativa som cada dia més conscients de la importància que té el fet d'haver-nos decidit a participar en l'acció educativa d'un centre d'Església, però assumim aquesta responsabilitat.

Com a Comunitat Educativa, doncs, fem aquí la presentació oficial del Caràcter propi de les nos tres escoles.

En fer-ho així, també fem públic el nostre compromís de servei a la societat i a l'Església com a escoles cristianes arrelades en la cultura del nostre temps i inserides en la realitat social del nostre país.

Notes

1. Aquesta edició de *El Caràcter propi de les Escoles Manyanetianes*, encara que ha estat elaborat a Espanya, defineix l'Ideari pedagògic del nostre Institut. No serà difícil acomodar-ne els elements essencials a d'altres països.
2. La numeració dintre el text remet al número que encapçala els diversos apartats d'aquest document.

Preàmbul

Escoles en una societat democràtica

*L'escola,
lloc privilegiat d'educació
(1-3)*

1.

El dret a l'educació i la llibertat d'ensenyament

Tothom té dret a l'educació, i la societat ha d'oferir els mitjans necessaris perquè tots els ciutadans puguin gaudir d'una realització digna d'aquest dret fonamental en el marc de les llibertats proclamades en la Declaració Universal dels Drets de l'Home.

En la promoció i tutela dels drets i llibertats referents a l'educació, la societat i els poders públics han de reconèixer aquests principis bàsics:

- * *Els primers responsables de l'educació dels fills són els pares o tutors*, i el seu dret -deure pel que fa a l'educació dels propis fills és preferent respecte al deure educatiu d'altres persones o institucions.
- * *Els pares* tenen el dret de decidir el tipus d'educació que desitgen per als seus fills, el dret d'eleger l'escola que prefereixen, i el dret de ser respectats en les seves conviccions quan no tenen possibilitat d'opció (23).
- * *Els professors* tenen el dret de realitzar la seva funció d'ensenyar i d'educar amb llibertat en el marc del lloc docent que ocupen, lloc definit per la naturalesa pública o privada del centre (caràcter propi), i pel nivell educatiu que li correspon (25)
- * *Les persones i els grups socials* tenen el dret de crear i dirigir escoles i d'impartir-hi un tipus d'educació determinat, és a dir, de definir i de portar a la pràctica el seu caràcter propi (21).
- * *Els poders públics* tenen l'obligació de fer possible l'exercici pràctic del dret de tothom a l'educació, bo i garantint la gratuïtat de les escoles i la llibertat d'ensenyament (3).

L'escola, per tant, és una de les respostes institucionals més importants al dret de tota persona a l'educació i un dels factors més decisius per a la formació de les persones i de les famílies i, per consegüent, per a l'estructuració i la vida de la societat (2).

El dret de tothom a l'educació

Principis bàsics

La resposta de l'escola

L'escola és la resposta bàsica de la societat al dret a l'educació

L'escola té un valor i una importància bàsica entre totes les instàncies educatives de la nostra societat, i és concebuda com la institució social que *complementa l'acció educativa de la família* d'una manera més directa.

Les escoles que promou la societat han de poder garantir a tothom l'exercici del dret a l'educació, i tenen la missió de donar resposta als diversos objectius que determinen l'abast d'aquest dret fonamental.

Per tant, tota escola ha de perseguir els següents objectius:

- * promoure la formació integral de l'alumne en col·laboració amb els pares;
- * afavorir el desenvolupament i l'enriquiment de les dimensions bio-psicològiques, socio-culturals i transcendents de l'alumne (7);
- * capacitar-lo per a la lectura i la interpretació de la realitat, amb actitud crítica i creativa;
- * despertar i potenciar el sentit de responsabilitat i ajudar-lo a prendre decisions personals coherents;
- * preparar-lo per aportar la seva acció personal i solidària en la transformació de la societat (7).

A través d'aquesta acció educativa, l'escola ajuda l'alumne a créixer en tots els aspectes de la seva personalitat, a estimar, a viure comunitàriament, a prendre estat i a *construir un món més humà*.

La raó d'ésser de l'escola

La formació integral de l'alumne

En la nostra societat hi ha diversos tipus d'escoles

En el nostre país coexisteixen diverses visions de l'home, de la vida i del món que fan realitat i enriqueixen contínuament el pluralisme que caracteritza el temps que vivim, en clima de col·laboració i respecte mutus.

En el camp educatiu, *aquest pluralisme es tradueix en una diversitat d'escoles* que

- * han estat creades pels poders públics o són fruit de la lliure iniciativa dels ciutadans i de les institucions que configuren la nostra societat;
- * assumeixen com a missió pròpia procurar un servei educatiu que respongui les necessitats, desigs i conviccions de les famílies o d'altres grups socials;
- * afavoreixen que els pares tinguin possibilitats de decidir sobre el tipus d'educació que han de rebre llurs fills.

Perquè això sigui possible, *els poders públics* han de garantir tant la pluralitat d'escoles com la lliure opció dels pares.

En efecte, *la diversitat de propostes educatives* és essencial en aquelles societats democràtiques que

- * incorporen en el seu model de convivència els valors del pluralisme;
- * promouen i tutel·len l'exercici dels drets i llibertats fonamentals dels ciutadans;
- * i fan del respecte la norma bàsica en les relacions entre les persones i els grups socials.

En cada una d'aquestes escoles, i sigui quina sigui la seva identitat, l'acció educativa ha de preparar els alumnes per a la comprensió i l'acceptació de les diverses maneres de pensar que configuren la nostra *societat pluralista*.

**Diverses visions
de l'home, de la vida
i del món**

Diversitat d'escoles

**Expressió
de pluralisme
i de llibertat**

**Educar
per a la comprensió**

Capítol I

Que són les escoles manyanetianes

*Identitat de les escales
del Pare Manyanet
(4-6)*

Les escoles de l'Església

L'Església Catòlica té el deure permanent de descobrir i estudiar els signes dels temps i d'interpretar-los a la llum de l'Evangeli, de manera que pugui respondre a qüestions perennes de la humanitat, adaptant-se a cada generació.

Per a realitzar aquesta missió, *es fa present en el món de la cultura* no solament a través dels seus membres, sinó també amb institucions i centres de promoció social i cultural.

Per això, l'Església crea i ofereix a la societat les pròpies escoles. A través de l'acció educativa, i en la mesura de les seves possibilitats, aquestes escoles

- * promouen la formació integral dels alumnes d'acord amb una *concepció cristiana de l'home, de la vida i del món*, i els preparen per a participar en la transformació i millorament de la societat (7);
- * imparteixen un *ensenyament religiós escolar* que s'adequa a les orientacions de l'Església Catòlica en contingut i qualitat (9);
- * proposen una *síntesi entre fe, cultura i vida* (10);
- * potencien la col·laboració responsable i la solidaritat des d'aquells *valors* que fan més humana i més justa la nostra societat (11);
- * programen i duen a terme la *catequesi*, la vivència comunitària i la celebració de la fe en un marc de respecte i llibertat (8);
- * creen un *ambient* que afavoreix el testimoniatge i l'acció evangelitzadora dels creients, i els orienten per a la inserció i el compromís en els moviments i serveis eclesials (12).

En aquesta acció, la Comunitat Educativa segueix les orientacions i els criteris pastorals de *l'Església Diocesana*.

**Deure d'escriure
els signes dels temps**

**La proposta educativa
de l'Església**

**Una acció
de l'Església
Diocesana**

Les escoles manyanetianes en l'Església i en la societat

La Congregació de Religiosos Fills de la Sagrada Família és una institució d'Església concebuda com «una família al servei de les famílies», principalment per mitja de l'educació i instrucció catòlica dels infants i dels joves, tot seguint i proposant el model de la Sagrada Família de Natzaret.

La *pedagogia de l'Evangeli de Natzaret*, que formula i posa en practica el Pare Manyanet, ha donat una característica específica a les escoles promogudes pels Fills de la Sagrada Família. Són al mateix temps una *llar i una escola*, per tal que els alumnes, com Jesús a Natzaret, assoleixin un creixement integral i harmònic.

Per aquest motiu a les *escoles manyanetianes* volem:

- * promoure un ambient que anomenem *natzareno-familiar*, per tal com, inspirant-se en la vida i la formació de la Família de Natzaret, siguin com una prolongació de la llar, on l'alumne és cridat i conegut pel propi nom i els educadors són pares i mares abans que mestres (13);
- * que sigui n obertes a *totes les famílies*, especialment a les més necessitades, per col·laborar en la primera responsabilitat que tenen, com és educar els fills, tot urgint la seva participació (23);
- * que siguin centres on la *cultura del cor i de l'intel·lecte* dels alumnes constitueixi la base de tota la labor pedagògica, ajudant-los a créixer mitjançant propostes educatives múltiples, no solament en hores lectives, sinó també per mitja d'altres activitats formatives al marge de l'horari escolar (7-14);
- * presentar l'*Evangeli com una opció de vida i de compromís*, tal fent referència constant en la formació religiosa i catequètica a l'estil de vida i als valors de Jesús, Maria i Josep, a Natzaret, car «convé educar i instruir no solament en les lletres i les ciències, sinó més aviat en les virtuts cristianes sòlides i vertaderes» (11-12);
- * que siguin aptes per a despertar el *sentit de responsabilitat personal i col·lectiu* amb vista a assumir tasques de compromís en la construcció d'una societat més humana i més feliç (2);
- * orientar els alumnes vers el *descobriment i la maduració de llur vocació*, especialment per mitja d'una preparació progressiva i gradual per al sagrament del matrimoni (12);
- * oferir un *estil de família* el més ric possible, gràcies a l'acceptació i el respecte mutus, a les relacions personals basades en la confiança i el diàleg, i a l'ambient de coresponsabilitat, alegria i harmonia entre tots (20).

Les escoles del Pare Manyanet compleixen la seva missió al servei de la família en la mesura que aconsegueixen fer operants aquests trets d'acord amb les característiques de cada lloc i les necessitats dels joves i de les famílies que s'hi eduquen.

Una família al servei de les famílies per mitja de l'educació

La pedagogia de l'Evangeli de Natzaret

Característiques

Renovació i adaptació

Les escoles manyanetianes són un servei d'interès públic i s'insereixen en el context socio-cultural

Les nostres escoles participen activament en la vida de la zona, barri o població, així com en l'estudi i verificació dels assumptes educatius i culturals de la societat.

En el marc de la democratització de l'ensenyament i amb la voluntat ferma d'aconseguir una igualtat real d'oportunitats per a tothom en l'accés a una educació de qualitat, les escoles del Pare Manyanet

* ens acollim *al finançament públic* d'acord amb les lleis per tal de poder garantir la gratuïtat de l'educació;

* fem realitat la *participació corresponsable* dels diversos estaments de la Comunitat Educativa en un clima de veritable família (27-30);

* col·laborem amb les altres escoles i institucions socials i d'Església a aconseguir una *política educativa* que garanteixi la igualtat de tots els ciutadans i de totes les escoles, sense privilegis ni discriminacions.

Per tot això, ens obrim a l'entorn geogràfic, social, cultural, polític i eclesial, com a *centre d'animació i de serveis culturals i educatius* (a favor de les característiques pròpies del país i dels valors específics de la realitat local, aprenentatge i ús de la llengua, cultiu dels costums i cultura del país...) i com a *lloc d'encontre* d'aquells que comparteixen la tasca d'educació o d'evangelització (7).

**Exigències
del nostre servei
social**

**Inseriment
en el context
socio-cultural**

Capítol II

Quina educació ofereixen les escoles manyanetianes

**Una proposta d'educació
cristiana integral
(7-12)**

Una educació al servei de l'home

L'escola és un lloc privilegiat de promoció de l'home, i la seva finalitat és afavorir el creixement i la maduració de l'alumne en totes les seves dimensions, tot inspirant-se en la llar i l'escola de Natzarèt.

Amb aquesta intenció en les nos tres escoles volem

- * ajudar els alumnes a descobrir i a potenciar les seves *possibilitats físiques, intel·lectuals i afectives*, i a acceptar les qualitats pròpies i les limitacions, donat que aquesta dimensió *bio-psicològica* ens fa veure que l'afectivitat i la intel·ligència van íntimament unides a la vivència corporal i motora, i que el cultiu de totes aquestes facultats proporciona a l'alumne confiança en ell mateix i l'ajuda a madurar les seves dimensions social, ètica i transcendent (14);
- * afavorir el creixement de la *dimensió social de l'alumne* com un aspecte bàsic del seu creixement integral, tot ajudant-lo a inserir-se en la comunitat a través de la vida familiar, l'experiència de grup i aquelles formes de conducta que recomana l'educació. Amb això pretenem aprofundir en l'estudi de la realitat social, de les seves interaccions i de les seves opcions ideològiques, especialment en el camp del matrimoni i de la família; orientar els alumnes en la lectura serena, objectiva i crítica d'aquesta mateixa realitat i dels mitjans de comunicació social i, al mateix temps, col·laborar activament en el canvi social necessari, a fi d'aconseguir una distribució més justa dels béns en el món, superar l'actual marginació de pobles i de grups socials i treballar a favor del respecte i la promoció dels drets fonamentals de l'home i de la família (6-18);
- potenciar el desenvolupament de la seva *dimensió ètica i transcendent*, obrir la nostra acció educativa a la recerca del sentit de l'existència humana, i presentar el missatge de Jesucrist sobre l'home, la vida, la història i el món, amb el propòsit d'activar el dinamisme espiritual de l'alumne i ajudar-lo a atènyer la llibertat ètica, la qual pressuposa i perfecciona la psicològica. Per això les nostres escoles assumeixen aquesta dimensió com a eminentment humana i, d'aquesta manera, com un aspecte que cal no oblidar en promoure el creixement integral de l'alumne (9).

Aquestes tres dimensions constitueixen una unitat en la persona humana, que creix i madura a través de l'acció educativa segons l'edat i la situació concreta de cadascú. Aquesta acció implica també els educadors, que amb els alumnes i llurs pares participen en *l'itinerari comú de formació permanent*,

En aquesta tasca tenim en compte que el desenvolupament de la persona es realitza en unes coordenades espaciotemporals concretes, i que l'accés a la pròpia realització integral només és possible des de la inserció en la pròpia generació i en el propi poble.

**La promoció
de l'home integral**

**Dimensió
bio-psicològica**

Dimensió social

**Dimensió ètica
i transcendent**

**L'acció educativa
implica tothom**

**Inserció
en el propi poble**

Professem un respecte profund a la persona

L'educació que desitgem d'oferir als nostres alumnes s'inspira en l'Evangeli i segueix les orientacions de l'Església i la pedagogia natzareno-familiar del Pare Manyanet,

Els qui formem la Comunitat Educativa som conscients del que aquest fet comporta en una societat on el *pluralisme religiós* és una realitat que exigeix respecte i comprensió, i en un sistema escolar que en ocasions no afavoreix de forma adequada la lliure opció dels pares pel que fa a l'educació dels fills.

Així dones, en fer la proposta educativa, la qual tendeix a l'encarnació del missatge cristià en la vida de l'home, tenim en compte els aspectes següents;

- Tot i que les nos tres escoles són d'inspiració cristiana, el compromís religiós no és compartit igualment per tots els pares, professors i alumnes,
- Les diverses situacions dels nostres alumnes en relació amb la fe admeten diversos nivells de presentació del missatge de Jesucrist,
- La resposta de l'home a Déu ha de ser sempre una resposta voluntària.

Per això *la proposta religiosa de les nostres escoles, tot i ser viscuda amb convicció*, ha de tenir sempre el caràcter d'un oferiment respectuós envers la llibertat de tots els alumnes, els professors i les famílies. Tots ells, al seu torn, es comprometen a respectar el *Caràcter propi* del centre.

Així, desitgem que tots els membres de la Comunitat Educativa estiguem oberts a un autèntic diàleg, convençuts que l'estima afectuosa, sincera i respectuosa és el testimoniatge més encertat de la pròpia fe.

La identitat de les nostres escoles

criteris d'actuació

Una proposta respectuosa

Obertura al diàleg

Ensenyem la religió catòlica

La referència a la dimensió transcendent és una realitat tan ampla i important en les cultures dels diversos pobles que ningú no pot ignorar-la sense restar mancat de quelcom fonamental en la seva formació humana.

El cristianisme, per tant, és objecte d'ensenyament en les nostres escoles perquè també es pot considerar com un fenomen cultural, fins al punt que és un dels elements constitutius de la cultura occidental.

Per això, l'ensenyament religiós escolar, distint i ensems complementari de la catequesi,

- * suposa un *estudi sistemàtic* de la religió cristiana i, en concret, de la religió catòlica;
- * vol donar resposta als *grans interrogants existencials* que es plantegen a la persona humana;
- * contribueix a la formació d'una *actitud crítica i compromesa* envers la societat;
- * és impartit amb convicció en un marc de respecte i de llibertat, i ens permet d'oferir als alumnes la *possibilitat de plantejar-se la pròpia existència segons l'Evangelí*.

El respecte a la persona ens empeny a promoure la formació d'uns alumnes conscients, lliures i responsables a través d'un plantejament fonamentat i crític de la qüestió religiosa.

D'aquesta manera pretenem que els joves no creients puguin confrontar llur situació d'incredulitat amb les perspectives de la fe; els joves en situació de recerca puguin reflexionar i aclarir els seus dubtes; i els joves creients puguin integrar la pròpia opció religiosa en la cultura, i així capacitar-se per donar raó de la seva fe.

En aquest darrer cas, l'ensenyament religiós impartit a l'escola pot suscitar el desig d'una ulterior educació i celebració de la fe en el si de la comunitat cristiana.

**Un element
fonamental
en la formació
humana**

**Sentit de
l'ensenyament
de la religió**

Una ajuda a tots

Proposem una síntesi entre fe, cultura i vida

El que defineix i especifica el tipus d'educació que volem oferir a la societat és la referència a una *concepció cristiana de l'home, de la vida i del món*, juntament amb la proposta d'una *síntesi entre fe, cultura i vida*.

Per això pretenem afavorir el diàleg entre cultura i fe, a fi de potenciar la deguda síntesi per part dels creients de la Comunitat Educativa.

Per als educadors, la presentació i l'assimilació crítica de la cultura comporta també l'adquisició d'una sèrie de criteris valoratius que determinen la pròpia concepció de la vida i de l'home.

Però no volem acontentar-nos amb la presentació d'una colla de valors de caràcter cristià com a simples objectes d'estima, sinó com a generadors *d'actituds humanes (16)*

Algunes d'aquestes actituds són:

- * la llibertat respectuosa i la responsabilitat conscient (11);
- * la sincera i permanent recerca de la veritat i la crítica equilibrada i serena;
- * la solidaritat i el servei en bé dels altres i la sensibilitat a favor de la justícia (11) ;
- * l'especial consciència de ser cridats a actuar com a revulsiu en una societat injusta i allunyada de les exigències del Regne (7).

Com a conseqüència, podrem subratllar amb més facilitat la part positiva d'uns *comportaments* coherents amb aquestes actituds.

Així, la plena coherència entre la fe i el conjunt de sabers, valors, actituds i comportaments, desembocarà en la *síntesi personal entre la fe i la vida dels creients*.

El diàleg fe-cultura

Les actituds

Els comportaments

La síntesi fe-vida

Posem l'accent en alguns valors des de la perspectiva de l'Evangeli

La nostra proposta educativa inclou una referència explícita a alguns valors que informen tota una concepció de l'home i de la família, i l'ajuden a donar una interpretació del món coherent amb la fe.

No es tracta de fer-ne un llistat exhaustiu, però volem posar en relleu uns quants valors als quals l'home d'avui és especialment sensible. Per als creients, l'Evangeli els fa necessaris.

En concret, ens referim als següents valors i actituds:

- * *actitud d'acolliment* entre educadors, alumnes i famílies, rebutjant tota discriminació per motius intel·lectuals, religiosos, econòmics, socials, etc.;
- * *atenció preferent* a tots aquells alumnes, famílies i sectors socials que són objecte de qualsevol tipus de marginació;
- * *gratitud i alegria*, sense deixar-nos abatre per les dificultats de la vida i educant en el sentit de la festa;
- * *creativitat i esperit de renovació*, fugint de la rutina, la indiferència i el conformisme;
- * *vocació educadora i amor al treball*, amb tot el que comporten de *lliurament personal i de servei* als altres;
- * *participació il·lusionada* en la tasca educativa, fent real i visible la *corresponsabilitat i la comunió* entre tots els qui vivim en l'escola;
- * *consciència del compromís* en la construcció d'un món més humà amb paciència i constància.

Considerem d'especial urgència:

- * *l'educació en l'amor i per a l'amor*; com a valor suprem i fonament del matrimoni i de la família;
- * *l'educació en la llibertat i per a la llibertat*, car és un dels objectius fonamentals de tota educació;
- * *l'educació per a la justícia i la solidaritat*, perquè la primera és una exigència de la dignitat humana i de la igualtat entre els homes com a fills de Déu, i la segona és el fruit de la nostra opció al servei de l'home;
- * *l'educació per a la convivència i la pau*, donat que els cristians hem de ser signes d'aquella fraternitat que afavoreix i consolida el diàleg, la cooperació i la pau entre tots els homes. Aquesta convivència ha de començar des dels nivells més immediats i ha de manifestar-se mitjançant un tracte educat entre les persones, el respecte i l'acceptació mútues i la cura diligent de les coses.

Proposta d'alguns valors concrets

Valors més urgents en la nostra societat

Orientem els alumnes en el descobriment del seu propi projecte de vida

Al llarg del procés educatiu, i tenint en compte l'edat i la maduració dels alumnes, procurem orientar-los i acompanyar-los en el descobriment i la realització d'un *projecte de vida realista i orientat vers els altres*, que superi allò que desencamina l'home de la seva vocació o minva les seves possibilitats. Perquè el descobriment i la resposta a la pròpia vocació i la realització del seu propi projecte de vida constitueix la meta i la coronació de tot el procés de maduració humana i cristiana.

Per mitja de *l'ambient*, que cultivem amb diligència, i els elements educatius que promovem, procurem orientar els alumnes en allò que es refereix a:

- * la *vida afectivo-sexual* (estat de vida);
- * la *situació professional* (treball);
- * *l'opció socio-política* (direcció, àrea i modalitats d'acció en bé de la societat);
- * el *significat últim i total de l'existència* (visió del món i de l'home, fe religiosa),

Així les nos tres es coles programen una acció orientadora específica per ajudar els joves a construir la pròpia identitat personal i social, i ajudar les famílies i els professors en la seva tasca educativa.

Per això,

- * es valen de les possibilitats d'orientació que ofereixen tant els continguts de l'ensenyament com les experiències educatives;
- * ofereixen un ajut específic en els moments més delicats de l'edat evolutiva;
- * faciliten serveis especialitzats psico-pedagògics i d'orientació professional (21);
- * afavoreixen una preparació remota al matrimoni i l'estima de la seva vocació, dignitat i missió (11);
- * presten una atenció especial a aquells que se senten cridats a una vida de compromís més fort al servei del Regne,

Aquesta acció orientadora ha de dur-se a terme de comú acord entre aquells que compartim la responsabilitat educativa, en coordinació amb els pares dels nos tres alumnes i en relació constant amb l'Església local.

**Un aspecte essencial
en l'educació**

**L'àmbit
de l'orientació**

Propostes concretes

**En relació
amb la família i
l'Església local**

*Alguns trets bàsics
de la nostra acció educativa
(13-19)*

13.- Eduquem amb la família per a la família

L'evolució constant de la societat, de l'entorn familiar i de la mateixa escola planteja nous reptes a l'acció educativa que les famílies i l'escola han de realitzar conjuntament, ja que afecta les mateixes persones: els fills que, alhora, són alumnes.

Convençuts que des de l'ambient primigeni familiar es posen les arrels de la futura personalitat del fill/a i que són els pares els primers educadors, però que avui no poden realitzar aquesta tasca sols, les escoles del Pare Manyanet s'ofereixen com a col·laboradores i continuadores complementàries d'una educació familiar que a l'escola troba la seva prolongació. *Les escoles manyanetianes es presenten com una segona llar, on segons el Pare Manyanet s'ofereix i es presenta una educació als alumnes i les famílies fonamentada en els valors familiars de l'Evangelí cristià.* Són viscuts i presentats com la millor de les notícies per a la persona, la família, la societat i el món.

Som conscients que l'escola, complement de la família, només la construirem en la mesura que els professors i els pares dels alumnes siguem capaços de

- Reconèixer que l'educació ha d'ésser necessàriament una acció compartida.
- Fer del diàleg i la col·laboració mútua una actitud indispensable en la relació.
- Descobrir conjuntament les noves necessitats educatives dels fills/alumnes i cercar les respostes més adequades en cada moment.
- Afavorir i promoure la funció tutorial com una de les funcions més importants dels mestres, on els pares, mares i mestres es trobin en una relació constant i de confiança en la millora educativa del fill/alumne.
- Dissenyar i organitzar conjuntament, des de l'escola, serveis d'informació i de formació contínua compartits pel professorat i pels pares dels alumnes, amb la finalitat d'afavorir una acció educativa coherent i satisfactòria per a tots.
- Crear espais de vivència i formació familiar cristiana per pares i mestres que comparteixin de forma especial la cosmovisió cristiana de la persona, de la vida i del món.
- Implementar programes d'educació per a la família adaptats a les diferents edats dels alumnes.
- Proposar una imatge familiar on el pare i la mare són constitutius essencials i fonamentals en la formació d'una personalitat integral, malgrat les diferents situacions que la vida familiar en la seva evolució visqui.

L'acció educativa familiar que oferim té els seus fonaments en la perspectiva cristiana catòlica. Volem educar amb la família per a la família des de la cosmovisió cristiana a través de l'escola.

Les escoles del Pare Manyanet són escoles obertes a totes les famílies que desitgen educar els seus fills a les seves aules, però manifesten molt clarament el tipus d'educació que ofereixen i les limitacions que imposa el seu caràcter propi.

**La pedagogia
natzareno-familiar**

Els trets característics

**L'escola
complement
de la família**

**Una família
al servei
de les famílies**

Promovem l'educació integral dels alumnes

L'educació integral que mirem d'oferir als nostres alumnes suposa una atenció diligent a tots els mitjans que poden afavorir-la, estimular-la i potenciar-la.

Assenyalem els més importants:

- * La *metodologia didàctica* té una incidència molt gran en e! procés d'aprenentatge i en e! desenvolupament de la personalitat. Per aquest motiu, e! Projecte Educatiu de les nostres escoles ha de basar-se en una metodologia oberta i flexible, capaç d'assumir en cada moment els avenços pedagògics a fi de mantenir-se en actualització permanent (13).
- * Una bona part de! treball de l'escola va encaminat a enriquir l'àmbit cognoscitiu de l'alumne, com una forma més de perfeccionament de la personalitat global. Despertant en els alumnes *una ànsia per la recerca de la veritat*, els possibilitem l'accés al coneixement i afavorim la interpretació i valoració de la realitat, la inserció crítica en el context sociocultural i l'entrada al món del treball. Amb aquest criteri, tant la programació i l'acompliment de l'acció docent com la tasca d'aprenentatge dels alumnes fins a assolir e! màxim de possibilitats, tenen un lloc decisiu " en l'acció educativa global, car *l'escola educa sobretot a través de l'adquisició i assimilació crítica de la cultura* (10).
- * L'alumne és un subjecte actiu i el seu cos té possibilitats de moviment i d'expressió que cal atendre adientment en e! procés de creixement i maduració. En les nos tres escoles l'educació a través del moviment no és considerada com un fet alliat, sinó com un *aspecte bàsic de l'acció educativa global*.
Efectivament, el marc escolar possibilita un ventall ampli d'activitats per al desenvolupament de les capacitats físico-motores i psico-motores. Entre d'altres, cal esmentar e! joc, la psicomotricitat, l'expressió corporal, la gimnàstica, la dansa, la iniciació esportiva i les activitats a l'aire lliure (7).
- * L'alumne és e! protagonista principal de! seu procés d'aprenentatge i maduració i des dels primers anys ha d'exercitar les capacitats pròpies i ningú no pot substituir-lo. En concret, l'aprenentatge comporta un dinamisme interior per part de qui aprèn, i l'experimentació de tècniques de treball! i habilitats l'introdueix en *l'àmbit del saber fer* (12).

Aquests criteris tenen aplicacions diverses segons l'edat i la preparació de l'alumne. E/s *professors* programen i aconsegueixen e! treball propi com a educadors, motivant o orientant constantment els alumnes.

Una metodologia didàctica oberta i flexible

Ànsia per la recerca de la veritat

Una formació integral a través del moviment i de l'expressió corporal

L'alumne és el protagonista principal del seu aprenentatge

Orientem els alumnes en el seu treball formatiu

Tota educació és un procés d'estímul i d'ajuda en el creixement de l'alumne, que ha de descobrir les seves aptituds i limitacions i ha d'aprendre gradualment a autogovernar-se i a desenvolupar totes les seves capacitats. Aquest estímul i aquesta ajuda han d'ésser personalitzades, és a dir, acomodades a les necessitats de cada alumne i tenint en compte l'entorn del qual forma part.

La personalització comporta igualment la humanització de la vida de relació, ja que l'alumne no és un ésser amat, sinó un ésser obert als altres i cridat a participar de la vida comunitària.

La nostra escola pretén orientar l'alumne en el seu treball formatiu d'acord amb aquests principis. Per tant, en la mesura de les seves possibilitats,

- * parteix de la *situació real* de cada alumne i de l'entorn familiar i social (5-23);
- * descobreix les necessitats específiques de cada alumne i llurs *possibilitats de creixement i maduració* a través de l'oportú diagnòstic educatiu;
- * elabora un *programa d'orientació* que l'ajudi a superar les dificultats i a desplegar totes les seves capacitats (14);
- * desvetlla l'interès pel *treball individual* i motiva l'esforç constant que ajuda l'alumne a avançar en el seu procés d'aprenentatge;
- * fomenta la *dimensió social* del procés educatiu, desenvolupa l'amistat, afavoreix el treball en equip i, a través d'ell, la cooperació i la solidaritat (7);
- * ajuda els alumnes en la comprensió i acceptació de la *sexualitat*, tot reconeixent-ne la importància en la formació de la pròpia personalitat;
- * els ofereix els serveis psicopedagògics necessaris per a la seva *orientació* vocacional i professional (5).

La personalització de l'ensenyament i de l'educació comporta en els tutors i professors una bona preparació prèvia, i l'adopció d'unes actituds i uns mètodes pedagògics que estimulin i orientin el treball dels alumnes i els ajudin en l'avaluació dels resultats.

Una resposta a les necessitats de cada alumne

Aspectes bàsics de personalització

Educadors: preparació i actituds adequades

Promovem el descobriment de valors i la formació d'actituds

En l'escola ens plantegem seriosament el tema de *l'educació en valors*, i li assignem l'objectiu d'orientar l'alumne en la seva realització personal, de manera que pugui aprofundir el sentit de la seva identitat, com a persona i com a membre d'una comunitat.

Ens proposem també que la nostra acció educativa posi en relleu *la formació d'actituds*, com un aspecte bàsic de la formació integral (11-14).

En aquesta tasca, partim del fet que l'educació en valors s'ha de realitzar fonamentalment a través de la vivència d'actituds, ja que hem de *reflectir una coherència entre allò que diem i allò que fem* si volem crear un clima favorable a l'educació.

Pretenem, doncs, que els alumnes no solament aprenguin a pensar i a fer, sinó que aprenguin a ésser i a compartir. I, com que els comportaments, els valors i les actituds mai no poden ser imposats, sinó que cada persona, grup, comunitat i poble els ha d'anar descobrint i assumint,

- * proposem als alumnes situacions concretes que els ajudin a preparar-se per a arribar a prendre opcions amb llibertat i responsabilitat;
- * els motivem en l'adquisició i maduració de criteris valoratius adequadament estructurats que orientin la seva conducta;
- * donem importància al descobriment i l'assumpció d'aquells valors que els uneixen a un grup humà i que els permeten de compartir la seva autenticitat amb la resta dels homes;
- * pretenem que tota la tasca docent i educativa de l'escola, la programació, la metodologia, les relacions interpersonals i l'organització del centre s'inspirin en una proposta coherent de valors i expressin una vivència d'actituds a través de la seva dinàmica i funcionament.

D'aquesta manera, entre tots *maldem per crear un clima que sigui educatiu per ell mateix que expressi conviccions i mení al compromís*.

Comprometem també els pares en aquesta tasca, ajudant-los a descobrir en la Sagrada Família de Natzaret aquells valors que cal proclamar a les famílies d'avui: l'amor, la donació, el sacrifici, la castedat, el respecte a la vida, el treball, la serenitat i l'alegria.

**Aprofundir
el sentit
de la identitat**

**"Contagi"
d'actituds viscudes**

**Aprendre a ésser
i a compartir**

**Una proposta
coherent
de valors**

**L'escola i la llar
al servei dels valors**

Posem els avenços tecnològics al servei de l'educació

El nostre món està marcat per l'expansió accelerada de la tecnologia. La situació científicotècnica que vivim suposa una revolució de gran magnitud i afecta moltes vessants de la vida de les persones i de la dinàmica social.

La revolució energètica, la microbiològica i la que es dona en les tecnologies de la informació i comunicació incideixen no només en el camp "tecnicoinstrumental", sinó que afecten també els enfocaments i les concepcions i interpretacions dels problemes humans.

Segons el desig del Pare Manyanet, que volia que les escoles estiguessin "al nivell de les exigències del segle", d'acord amb les possibilitats que ens ofereix el pressupost de l'escola, posem al servei dels mestres i alumnes la formació i els recursos materials necessaris que donin resposta als diferents avenços tecnològics i de comunicació.

Des de les nostres escoles:

- ★ preparem els alumnes perquè puguin integrar-se dins d'aquestes realitats amb la millor formació tant tècnica com humana i poder desenvolupar-se en a la societat i món on viuen.
- ★ adoptem una actitud d'obertura davant les noves tecnologies i la comunicació introduint els canvis necessaris per donar resposta a la necessitat de formació dels alumnes en aquests camps.
- ★ incorporem l'alfabetització informàtica i telemàtica com a contingut d'ensenyament-aprenentatge des de totes les àrees com servei als processos i diferents capacitats d'aprenentatge dels alumnes.
- ★ ajudem als alumnes a desenvolupar la capacitat de jutjar, cercar, seleccionar i utilitzar i tractar la informació que des dels diferents mitjans escrits, tecnològics i audiovisuals s'ofereix.
- ★ fomentem en els professors actituds i capacitats de formació permanent per poder desenvolupar l'acció educativa des dels diferents avenços tècnics i científics i donar així resposta a les necessitats educatives dels alumnes.
- ★ afavorim l'ús didàctic dels diferents materials i avenços tecnològics com ajuda i complement de l'acció docent.
- ★ capacitem i fomentem l'ús crític i adequat dels diferents medis "informati-tecnovisuals" com a canals d'expressió, comunicació, auto formació, relació i d'intercanvi d'experiències amb altres persones i escoles.
- ★ incorporem els nous avenços tecnològics i comunicatius en les nostres escoles i en l'acció docent com a servei del procés d'ensenyament-aprenentatge

Pel que fa al finançament d'aquests mitjans "informati-tecnovisuals" pedagògics, comptem que les nostres escoles, considerades com un servei d'interès públic i obertes a tothom, rebran l'adequat suport de l'Administració educativa per tal que puguin oferir un ensenyament de qualitat i col·laborar eficaçment amb les altres escoles en la *renovació del sistema escolar del nostre país*. *També amb les diferents ajudes econòmiques que dels pares i Fundacions realitzin.*

**Les noves
Tecnologies**

Nous reptes

**Accions
concretas**

**Suport de
l'Administració**

Projectem l'educació més enllà de l'aula i de l'horari lectiu

La nostra opció per la formació integral implica una concepció d'escola que va més enllà del que permet l'horari escolar, i ajuda els alumnes a obrir-se a un món de dimensions cada vegada més amples.

Aquesta concepció d'escola manyanetiana inclou uns criteris educatius que tenen la seva aplicació en una ampla gamma de serveis i activitats que estan en funció del conreu d'un conjunt molt variat d'interessos i capacitats dels membres de la Comunitat Educativa.

D'acord amb aquests criteris, pretenem que la nostra escola esdevingui un *centre de promoció cultural i social de l'entorn*, i procurem

- * establir un diàleg constructiu amb les altres instàncies educatives de la societat (*escola paral·lela*)
- * potenciar totes aquelles activitats escolars i extraescolars que afavoreixen *l'educació en el temps lliure* i desvetllen interessos i aficions segons les diverses edats dels alumnes;
- * promoure la formació de *grups formatius i associacions*, l'organització de jornades i activitats culturals, la participació de l'escola en actuacions artístiques i literàries, la col·laboració en obres i serveis de promoció social, etc.;
- * preparar els alumnes per a *l'accés al món del treball* a través de l'orientació escolar-professional i d'altres iniciatives;
- * oferir respostes a les *inquietuds socials, religioses i pastorals* dels professors, de les famílies i dels alumnes creients per mitja de serveis de catequesi, convivències formatives, relació amb moviments i associacions locals, parroquials i diocesans, etc.;
- * col·laborar en les activitats que promouen *altres institucions educatives* de la zona i que poden complementar l'acció formativa escolar.

Per a la realització de totes aquestes activitats, la nostra escola ha de comptar amb el suport especial de la Institució Titular i de l'Associació de Pares, la col·laboració de l'equip de professors i la iniciativa i dedicació dels mateixos alumnes.

**Una exigència
de l'educació integral**

**Diversitat
d'iniciatives**

**Un compromís
de tota la Comunitat
Educativa**

Avaluem la nostra tasca educativa

Considerem l'educació com *un procés continu* que cal avaluar per comprovar si avancem en la direcció que ens hem proposat i si ho fem amb el ritme previst.

La forma de gestió del centre educatiu, a fi d'obtenir els millors resultats, ens demana una gestió de qualitat en el desenvolupament de les diverses tasques que es duen a terme i en el compromís que hem adquirit davant la comunitat educativa.

Un disseny d'autoavaluació adaptat a la realitat de la nostra escola ens permet de verificar el nivell de qualitat de l'acció educativa i l'adequació de la nostra pedagogia als interessos i necessitats dels alumnes.

Aquest disseny és aplicable als diversos camps de la vida de l'escola i als diversos moments del procés educatiu, i *inclou els següents aspectes o fases*:

- * *l'exploració inicial*, que ens indica la realitat de la qual partim i ens fa conèixer les necessitats dels alumnes i de l'escola en el camp que és objecte de revisió;
- * la concreció de *la meta* que ens proposem com a objectiu en un moment determinat;
- * la identificació de les diverses *alternatives* que ens poden ajudar a assolir l'objectiu proposat;
- * la selecció dels *mitjans*, mètodes, estratègies i activitats que ens poden fer avançar de la manera més segura i més ràpida segons les diverses necessitats;
- * *la verificació experimental* del camí recorregut i de les dificultats que han sorgit.

Tots els aspectes o dimensions de l'escola i del procés educatiu són, en un moment o altre, objecte d'avaluació: el pla d'estudis, el treball docent, el programa educatiu, l'organització escolar, els òrgans participatius, així com els diversos àmbits del creixement i maduració dels alumnes, és a dir, els aspectes cognoscitius, afectius, socials, etc.

L'aplicació del disseny de qualitat i d'autoavaluació esdevé *un estímul i una orientació constant* en el millorament de la tasca educativa de la nostra escola.

**Una autoavaluació
contínua**

**Fases del disseny
d'autoavaluació**

**L'abast
de l'avaluació**

Capítol III

Com s'organitzen les escoles manyanetianes

La Comunitat Educativa
(20 -26)

L'escola manyanetiana és una Comunitat Educativa

La tasca educativa requereix l'aportació coordinada de persones diverses, i per tant ningú no pot realitzar-la eficaçment si s'aïlla dels altres i renuncia a l'enriquiment que es deriva de! treball compartit.

La nostra concepció d'educació cristiana exigeix que les escoles manyanetianes siguin una autèntica Comunitat Educativa, és a dir, que e! *conjunt d'estaments* que les formem ens integrem harmònicament i posem en comú il·lusions, objectius i realitzacions en e! marc del projecte Educatiu (5-13).

Aquesta integració harmònica es manifesta a través d'una *participació efectiva*, i d'una *acció educativa coherent*.

La responsabilitat que assumim en formar part de la Comunitat Educativa ens obliga a:

- * compartir tot e! que sabem i podem en l'acció educativa, i aportar amb esperit de servei la nostra competència i les nostres habilitats;
- * reconèixer diferències d'edat, d'experiència, preparació i capacitat, respectar aquestes diferències i donar-nos suport en e! treball respectiu;
- * esforçar-nos per construir una comunitat viva en la qual tots busquem e! bé dels altres, perquè en l'escola tot és comú i tot interessa a tots;
- * posar-nos en camí d'aprenentatge i de creixement, acceptant que cada un pot aprendre dels altres, que tots podem donar i tots podem rebre.

La construcció d'una autèntica Comunitat Educativa és un objectiu que mai no assolirem totalment, però és l'ideal que pretenem i e! compromís que assumim.

En la mesura que la nostra Comunitat Educativa esdevé cristiana, els creients ens trobem acompanyats en el testimoniatge i la vivència de la nostra fe, i podem aprendre a viure com a membres de la gran comunitat que és l'Església.

**La riquesa
del treball compartit**

**Que suposa
formar part
d'una Comunitat
Educativa**

**Un ideal
i un compromís**

La Institució Titular garanteix el servei educatiu de l'escola

La Institució Titular, és a dir, la Congregació de Fills de la Sagrada Família, és responsable d'expressar i donar continuïtat als principis que defineixen el tipus d'educació que entre tots impartim, així com als criteris d'actuació que garanteixen la fidelitat de l'acció educativa a aquests principis.

El conjunt d'aquests principis i criteris d'actuació constitueix *el Caràcter Propi del centre*, que inspira i dóna coherència al *Projecte Educatiu* i al *Reglament de Regim Interior*.

Per a la realització d'aquesta tasca, la Institució Titular

- * s'insereix en el conjunt de l'acció educativa escolar aportant-hi el *patrimoni pedagògic heretat de sant Josep Manyanet*;
- * promou l'acció educativa global del centre i n'exerceix [*última responsabilitat*] davant la societat, els poders públics i el conjunt de la Comunitat Educativa;
- * vetlla de manera particular per la *cohesió* dels qui formen aquesta Comunitat i per la *coherència* i la *qualitat de l'educació*;
- * delega funcions i estimula l'exercici de les diverses responsabilitats parcials assignades als *òrgans de govern unipersonals i col·legiats* (28-31);
- * assumeix els drets i deures que dimanen de les *relacions contractuals* amb el personal, amb la intenció de fer possible el seu servei específic als alumnes, a l'escola, als pares, al personal col·laborador i a la societat;
- * fomenta aquell *clima de llibertat i participació* que fa que tots els membres de la Comunitat Educativa, i sobretot el professorat, puguin disposar dels mitjans necessaris per a realitzar la tasca que els ha estat encomanada de forma digna i corresponsible.

El servei específic de la Institució Titular a través dels seus representants, i el suport que dóna al treball dels professors, pares d'alumnes i personal d'administració i serveis, fan que tots puguem considerar l'escola com a cosa pròpia, obra de tots i responsabilitat de tots.

El Caràcter Propi del centre

La Institució Titular en l'escola

Animació i suport de la Comunitat Educativa

La relació entre família i escola assegura una educació integral coherent

La nostra concepció d'escola com a prolongació i complement de la família i forjadora de noves famílies fa que *cerquem una relació propera entre escola i família* a través de l'intercanvi i la cooperació entre pares i educadors, amb l'objectiu d'aconseguir una acció educativa coherent.

L'ambient familiar juga un paper essencial en la determinació de les actituds i dels valors que el fill aprèn a interioritzar en els primers anys *del seu creixement*.

Quan aquest ambient reuneix les condicions adequades, el fill hi troba la seguretat i la confiança que necessita per a iniciar les seves experiències de llibertat, fa els primers passos en les relacions socials i afectives, i aprèn a practicar el respecte als altres, a acceptar les diferències i a col·laborar amb els seus companys (5-13).

Per això l'acció educativa escolar requereix una *intensa relació entre pares i educadors*.

En la nostra escola volem potenciar aquesta relació, de manera que

- * *el fill-alumne* pugui rebre una proposta educativa coherent i que garanteixi la continuïtat de l'acció formativa iniciada en la llar;
- * *els educadors* tinguin ocasió d'ampliar el coneixement de l'alumne i augmentar així les seves possibilitats d'ajuda i orientació;
- * *els pares* rebin l'oportuna informació sobre el progrés o dificultats dels fills en el treball escolar i estiguin en condicions de donar als educadors el suport que necessiten en la seva acció formativa;
- * *l'acció educativa escolar* sigui una ajuda i un estímul en el treball formatiu que els pares realitzen amb els fills, potenciant la pròpia relació de parella i la pròpia maduració com a pares cristians.

Aquesta cooperació mútua s'ha de fonamentar en una relació constant entre pares, tutors, professors i direcció de l'escola. Aquesta relació dona fecunditat i coherència a l'acció educativa i contribueix a assolir un bon nivell de qualitat en la formació integral dels alumnes.

L'objectiu de la relació família-escola

Importància de l'ambient familiar

Possibilitats de diàleg pares-educadors

Una relació constant

Els pares participen activament en la vida de l' escola

Els pares són els principals responsables de l'educació dels fills, i molts desitgen que la formació iniciada en la llar tingui continuïtat. Per això han decidit que sigui la nostra escola la que completi la seva acció educativa.

Els pares cristians que han confiat llurs fills a la nostra escola per raó de la seva identitat tenen una responsabilitat peculiar. Si la paternitat és com un «sacerdoci», ells continuen sent els «sacerdots» de la seva església domèstica. L'escola necessita de manera molt especial el seu suport i col·laboració, i han de vetllar per tal que mantingui i actualitzi constantment el tipus d'educació que s'ha compromès d'oferir a la societat.

Les famílies que no han pogut fer ús de la seva llibertat i han acudit a la nostra escola per raons alienes al seu Projecte Educatiu, saben que, pel fet de ser cristiana, l'escola respectarà el pluralisme i acollirà tots els alumnes sense distinció (8-11).

Al seu torn, els alumnes i llurs pares han de conèixer de forma suficient el tipus d'educació que l'escola imparteix per a poder col·laborar eficaçment en la seva realització. Si algú no comparteix aquesta idea d'educació, ha de prestar-li el degut respecte, ja que s'inspira en el *Caràcter propi* de la Institució Titular.

L'Associació de Pares és el canal normal de participació dels pares d'alumnes en la nostra escola, i com a tal

- * adequa els mitjans necessaris per tal de poder garantir en cada moment una eficaç col·laboració en la marxa del centre;
- * promou i organitza activitats educatives complementaries i extraescolars amb la intenció d'afavorir la formació integral dels alumnes;
- * recull, representa i defensa els interessos del conjunt de les famílies que formen la Comunitat Educativa;
- * canalitza la seva participació corresponsable en els diversos òrgans col·legiats de l'escola (29-30).

L'Escola de Pares fomenta la formació permanent dels pares d'alumnes com a educadors dels propis fills. També els prepara per a assumir responsabilitats en l'Associació i representar els seus companys en els òrgans de govern de l'escola. Així tots participen de forma corresponsable en la gestió global del centre.

Col·labora, a més, tot animant els seus membres a un compromís cristià més intens, a acomplir llur missió i a desenvolupar la vocació matrimonial segons el model de la Sagrada Família de Natzaret en *l'Associació de la Sagrada Família*.

La continuïtat de l'acció educativa

Acolliment i respecte mutu

L'Associació de Pares

L'Escola de Pares

Associació de la Sagrada Família

L'alumne és el centre de la Comunitat Educativa

En la nostra acció educativa partim d'aquest principi bàsic: l'alumne és el subjecte de la pròpia formació. Per tant, tot el que realitzem en l'escola té un objectiu ben definit: oferir a l'alumne ocasions de créixer i madurar en tots els aspectes de la seva personalitat.

L'alumne necessita ajuda i suport en el seu procés formatiu, però ell és el principal agent d'aquest procés, el principal protagonista del propi creixement.

Aquest principi determina el paper que correspon a l'alumne en la dinàmica participativa de la nostra escola. En cada una de les etapes, intervé activament d'acord amb les exigències pròpies de l'edat, i assumeix *responsabilitats proporcionades a la seva capacitat*.

Les possibilitats de participació dels alumnes en la vida de l'escola són molt variades:

- * expressió d'interessos i inquietuds a través de la relació educativa que tenen més a l'abast: tutors i professors;
- * intercanvi de punts de vista amb els educadors, no solament sobre la marxa del propi grup-clase, nivell o secció, sinó també sobre els esdeveniments de la societat (7);
- * assumpció de responsabilitats en la dinàmica pròpia de l'aula: aspectes materials i personals, procés d'aprenentatge, aspectes didàctics, etc.;
- * organització de grups (associacions) amb l'objectiu de canalitzar opinions, promoure activitats, proposar acords, prendre decisions, assumir compromisos, avaluar realitzacions, etc. (5);
- * participació directa en òrgans col·legiats per tal de representar interessos, proposar iniciatives, contrastar parers, col·laborar en la presa de decisions, compartir responsabilitats, etc. (27-30).

Els alumnes han d'ésser iniciats en la participació per tal que aprenguin a participar i aconseguixin així la maduresa i responsabilitat que necessiten per a afrontar amb esperit solidari les situacions i dificultats de cada dia.

Un principi bàsic

**La participació
dels alumnes
en l'escola**

**Una participació
formativa**

Els professors són els principals educadors dels alumnes en l'escola

El treball dels professors té lloc en el marc de la Comunitat Educativa, i ells constitueixen *un estament fonamental d'aquesta Comunitat*.

L'estructura escolar posa els professors en contacte amb un nombre especialment ampli i ric de persones: alumnes, companys de treball, pares d'alumnes, personal auxiliar i Institució Titular. Aquesta realitat els fa assumir una especial responsabilitat en la construcció i consolidació de la Comunitat Educativa.

Els professors de les nostres escoles

- * són *educadors*, és a dir, la seva tasca formativa va més enllà de! que comporta la transmissió sistemàtica d'una sèrie de coneixements: exerceixen la seva tasca per vocació (5-11);
- * estableixen una *relació franca i de col·laboració amb els companys*, amb els quals els uneixen vincles de solidaritat i comunicació que afavoreixen un clima d'harmonia, el treball en equip i la coherència i continuïtat de la tasca que entre tots realitzen;
- * tenen una *presència activa, alegre i amistosa* enmig dels alumnes, cosa que els facilita tota mena d'iniciatives per al creixement en el bé;
 - * juguen un *paper decisiu* en la vida de l'escola, ja que estan directament implicats i col·laboren activament en la preparació, realització i avaluació del projecte Educatiu;
- * es corresponsabilitzen de l'acció educativa global i intervenen activament en *la gestió del centre* a través de la seva participació en els òrgans de govern unipersonals i col·legiats (27-30);
- * donen a l'la tasca formativa el sentit i la coherència que exigeixen el *Caràcter Propi del centre* i el tipus d'educació que ofereix, d'acord amb la Institució Titular i els pares d'alumnes.

El Pare Manyanet anomena els educadors i professors cristians «continuidors de la missió de Jesús» i els invita a inspirar-se i a emmirallar-se en la pedagogia de la Casa i l'Escola de la Sagrada Família de Natzaret, la qual, tenint com a meta la formació integral de la persona de l'alumne, té el fonament en l'amor a la vocació, en l'actualització permanent, en la paciència i fortalesa, en la rectitud d'intenció, en la capacitat per a reconèixer els mancaments propis, en el testimoni i la coherència de vida, en la caritat i benvolença envers els companys.

Les nostres escoles, per tant, donen prioritat a *la formació permanent* dels professors com a persones i com a professionals de l'educació, i col·laboren activament perquè tinguin el *nivell econòmic* que mereixen juntament amb la deguda *estabilitat i seguretat* en el treball.

**Un estament
fonamental
de la Comunitat Educativa**

**La tasca formativa
dels professors**

**Educadors
com Maria i Josep**

**Una prioritat:
la Formació
Permanent**

El personal d'administració i serveis presta una valuosa col·laboració

L'estructura i el funcionament de les nostres escoles inclouen uns aspectes que, tot i que no estan directament relacionats amb l'acció educativa, la fan possible i n'afavoreixen la realització i l'eficàcia. Les persones que se'n fan responsables acompleixen funcions diverses però totes necessàries: la gestió econòmica, la secretaria acadèmica, l'assessorament psicopedagògic, la conservació dels locals, dels mitjans didàctics, etc.

Aquest personal d'administració i serveis constitueix, dones, *una part important de la Comunitat Educativa*: des de llocs i responsabilitats aparentment secundaris, presta una valuosa col·laboració a la Institució Titular, la Direcció, els professors, els alumnes i les famílies.

En efecte, aquest estament està format per persones que, segons la missió que se'ls ha confiat,

- * col·laboren de manera solidària en la marxa de l'escola i es comprometen en l'acció educativa que s'hi realitza;
- * complementen el treball formatiu dels professors, sigui com a psicòlegs, reeducadors, monitors, etc.;
- * assumeixen les funcions corresponents a la gestió econòmica i vetllen per la correcta administració dels béns propis de l'escola;
- * realitzen els treballs de secretaria i assisteixen la Direcció i els coordina dors i professors en l'exercici de les respectives responsabilitats;
- * contribueixen a mantenir l'escola en condicions per tal que tots els membres de la Comunitat Educativa puguin trobar-s'hi a gust i portar a terme la tasca que els correspon;
- * participen en la gestió de l'escola a través del Consell Escolar i, per tant, es coresponsabilitzen en l'acció educativa global del centre (27-30).

Com tots els altres estaments de la Comunitat Educativa, el personal d'administració i serveis té ocasió de compartir tot el que l'escola és i tot el que l'escola ofereix, perquè *tots hi aporten iniciatives, il·lusió i treball segons les respectives competències i responsabilitats*.

Funcions diverses i necessàries

Un estament de la Comunitat Educativa

L'escola és obra de tots

*El nostre
model de gestió
(27-30)*

La participació està en funció de la Comunitat Educativa

Alumnes, pares, professors, titular i personal d'administració i serveis realitzem conjuntament una tasca que ens aglutina i que fa convergir els nostres esforços i il·lusions: *la formació integral dels alumnes* amb vista a la formació de famílies cristianes.

L'assoliment d'aquest objectiu requereix l'aportació de tots, en un clima d'acceptació i respecte mutus, de servei a una causa comuna i de corresponsabilitat.

Aquesta participació coordinada i corresponsable de les diverses persones i grups és fonamental per a construir la nostra Comunitat Educativa.

Tres principis bàsics ens ajuden a situar la participació en el lloc que li correspon:

- * L'objectiu prioritari de la nostra escola i el que justifica la seva existència dóna sentit a l'acció que realitza, és la formació integral dels alumnes tal com està definida en el *projecte Educatiu*.
- * Tots els qui estem implicats en aquesta acció formem una *Comunitat Educativa*, en la qual els interessos individuals deixen pas als objectius col·lectius, i en concret a l'objectiu prioritari de l'escola.
- * Aquesta Comunitat Educativa es construeix dia rera dia i s'expressa i actua a través d'una *participació corresponsable*.

La participació obre horitzons a la iniciativa dels alumnes, pares i professors, i posa en joc un conjunt d'il·lusions i energies que motiven i estimulen l'acció educativa global de l'escola.

Tots al servei d'un objectiu comú

Tres principis bàsics

Una participació enriquidora

Els criteris que inspiren la participació

La complexitat de l'acció educativa escolar exigeix que tots els qui hi intervenim ha fem d'una manera orgànica i coordinada, ja que els graus de responsabilitat, la capacitat i les possibilitats de dedicació són molt diferents. Per això diferenciem els àmbits i nivells de participació.

Els criteris que ens ajuden a determinar aquests nivells i àmbits d'intervenció dels diversos estaments i persones en la gestió de l'escola són aquests:

- * *La finalitat del centre.* Tant la composició i competència dels òrgans col·legiats, com les intervencions personals de pares, professors i Institució Titular, tenen raó de ser en funció de l'objectiu prioritari de l'escola: promoure el creixement i la maduració dels alumnes d'acord amb el Projecte Educatiu.
- * *Corresponsabilitat.* Tots assumim el compromís d'oferir la nostra aportació personal de creativitat, recerca, suport i impuls per portar a terme les decisions que es prenen, i d'acceptar les conseqüències que se'n deriven.
- * *Subsidiarietat.* Determinem clarament el camp d'acció i les competències dels diversos òrgans de govern unipersonals i col·legiats, i afavorim l'exercici de la responsabilitat que és pròpia de cada un, fent que els òrgans superiors de govern respectin les atribucions dels òrgans inferiors.
- * *Representativitat.* Tots els membres de la Comunitat Educativa tenim possibilitat d'intervenir en el procés que condueix a l'adopció de les decisions que ens afecten, i els qui formen part dels òrgans participatius són elegits per l'estament que representen.
- * *Globalitat.* Totes les actuacions es plantegen i es duen a terme en una perspectiva de conjunt, per tal d'assolir una convergència coherent en la realització del projecte comú que convoca la Comunitat Educativa.

Aquests criteris es complementen mútuament i ens ajuden en el moment de determinar les competències i el grau de responsabilitat dels diversos òrgans de govern de l'escola, la qual no ha de perdre mai el seu clima de família.

**Diversitat
d'agents, àmbits
i nivells de participació**

**Cinc criteris
fonamentals**

**Finalitat
del centre**

Corresponsabilitat

Subsidiarietat

Representativitat

Globalitat

Una gestió que expressa corresponsabilitat

En la concreció dels aspectes organitzatius de la nostra escola, tenim en compte la legislació vigent.

En conseqüència, reconeixem el dret de la Institució Titular a establir el Caràcter Propi del centre i a dirigir-lo, i assumim les disposicions legals referents a la intervenció de professors, alumnes, pares d'alumnes i personal d'administració i serveis, en el control i gestió del centre.

Aquests principis, juntament amb els criteris que inspiren la participació, ens ajuden a determinar el model de gestió més adequat per a les nostres escoles, és a dir,

- * la composició, competències i normes de funcionament dels òrgans col·legiats: Consell Escolar, Equip Directiu, etc.;
- * les funcions que corresponen a cada un dels òrgans de govern unipersonals: representant de la Institució Titular, Director, etc.;
- * els criteris per a l'assignació dels diversos càrrecs de responsabilitat: competència professional, capacitat de compromís, dedicació, etc.;
- * i, en general, els canals de participació de tots els estaments en la vida de l'escola.

El *Reglament de Regim Interior* recull el conjunt de normes que regulen el funcionament de la nostra escola, i garanteix l'adequada coordinació de tots els estaments i persones que formem la Comunitat Educativa.

Aquest Reglament, elaborat tenint en compte els preceptes legals, i tot respectant el que està establert en aquest Document, és aprovat pel Consell Escolar a proposta de la Institució Titular.

**Un model de gestió
adaptat a l'escola**

La forma de gestió

**El nostre Reglament
de Regim Interior**

El Consell Escolar

El Consell Escolar és el màxim òrgan col·legiat representatiu de la nostra Comunitat Educativa, i la seva composició garanteix que els diversos estaments tinguem ocasió de participar-hi i, per tant, de corresponsabilitzar-nos de la gestió global de l'escola.

Les competències que la legislació vigent assigna al Consell Escolar exigeixen que tots els seus membres

- * assumeixin com a propis els objectius de l'escola i es responsabilitzin de promoure la realització del seu Projecte Educatiu;
- * tinguin coneixement de l'acció educativa global del centre i del conjunt d'activitats formatives que promou;
- * comparteixin la reflexió i el treball que comporta l'actualització del Projecte Educatiu i la projecció de l'escola vers el futur;
- * facin de la seva presència i acció en el Consell un servei generós i solidari al conjunt de la Comunitat Educativa.

El bon resultat de la gestió del Consell Escolar ve en funció de la competència, la disponibilitat, la coherència i la capacitat de compromís de tots i cada un dels seus membres.

Les característiques de les nostres escoles i el tipus d'educació que ens hem compromès d'oferir a la societat, fan que els *criteris bàsics del funcionament del Consell Escolar* siguin aquests tres:

- * Donar prioritat als interessos globals de la *Comunitat Educativa* per damunt de les conveniències individuals o de grup.
- * Considerar que l'atenció a les necessitats formatives dels alumnes i la *qualitat de l'educació* són l'eix que dóna sentit i coherència a totes les propostes i decisions.
- * Assumir que el *diàleg*, la *comprensió* i el *respecte* són els camins habituals que condueixen als acords que ha de prendre el Consell Escolar.

D'aquesta manera, la unanimitat de criteris i el consens en les decisions esdevenen expressió de la voluntat de servei als grans interessos de l'educació.

**Condicions
dels membres
del Consell
Escolar**

**Criteris
de funcionament**

**Consens
en les decisions**

Conclusió

Al llarg d'aquest document hem anat fent una descripció dels trets més importants que defineixen la identitat de les nos tres escoles com a centres d'Església, l'educació cristiana que oferim i alguns aspectes de l'organització interna del centre.

Som conscients que en més d'una ocasió no ens hem limitat a descriure la realitat, sinó que més aviat hem suggerit pistes per al millorament de la nostra acció educativa, bo i reconeixent les limitacions que cada dia acompanyen la tasca que realitzem. En aquest sentit podríem dir que hem fet un esbós de l'ideal que ens proposem d'assolir.

Ens interessa que sigui d'aquesta manera, perquè els qui formem la Comunitat Educativa ens puguem inspirar en el que hem expressat en aquest document quan ens disposem a elaborar els nostres Projectes Educatius i a programar les diverses activitats de l'escola.

Desitgem, doncs, que el contingut de la proposta educativa que aquí hem descrit, i que com a tal defineix el *Caràcter propi* del centre, esdevingui l'eix que faci convergir les il·lusions pedagògiques i l'acció formadora de tots els qui constituïm la Comunitat Educativa de les nostres escoles.

Barcelona, 2008

DOCUMENTACIÓN

Los libros y documentos que han sido especialmente consultados para la redacción de esta «propuesta educativa» son los siguientes:

Magisterio de la Iglesia

- CONCILIO VATICANO II, *Gravissimum Educationis*, declaración (Roma 1965).
JUAN PABLO II, *Catechesi tradendae* (Roma 1979).
PAULO VI, *Evangelii nuntiandi*, Exhortación Apostólica (Roma 1975).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *La Escuela Católica* (Roma 1977).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *El laico católico testigo de la fe en la escuela* (Roma 1982).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *Dimensión religiosa de la educación en la escuela católica* (Roma 1988).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *El apostolado de la enseñanza religiosa en las escuelas católicas* (Roma 1997).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *La escuela católica en los umbrales del Tercer Milenio* (Roma 1997).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *Las personas consagradas y su misión en la escuela. Reflexiones y Orientaciones* (Vaticano 2003).
CONGREGACIÓN PARA LA EDUCACIÓN CATÓLICA, *Educar juntos en la escuela católica. Misión compartida de personas consagradas y fieles laicos* (Vaticano 2007).
CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA, *Orientaciones pastorales sobre la enseñanza religiosa escolar* (Madrid 1979).
CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA, *La Catequesis de la Comunidad* (Madrid 1983).
CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA, *Exigencias que caracterizan como católico un centro escolar* (Madrid 1984).
CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA, *Directorio de Pastoral Familiar de la Iglesia en España* (Madrid 2003).
CONFERENCIA EPISCOPAL TARRACONENSE, *La escuela cristiana que queremos* (Barcelona 1976).
CONSEJO GENERAL DE LA EDUCACIÓN CRISTIANA, *Hacia la escuela católica renovada* (Madrid 1981).
SECRETARIAT DE L'ESCOLA CRISTIANA, *Nuestra propuesta educativa*, documento del III Congreso de la Escuela Cristiana de Cataluña (Barcelona 1984).
SECRETARIAT DE L'ESCOLA CRISTIANA, *Comunidad Educativa y participación*, documento de trabajo (Barcelona 1984).

San José Manyanet e Instituto

- JOSÉ MANYANET, *Obras Selectas* (BAC, Madrid 1991).
JOSÉ MANYANET, *Obras completas I, II, III, IV* (BAC, Madrid 2004, 2005, 2007, 2008).
JOSÉ MANYANET, *Método práctico y seguro para la dirección de los colegios* (1886).
JOSÉ MANYANET, *Escuelas-Talleres de la Sagrada Familia* (1889).
JOSÉ MANYANET, *La moderna monomanía de muchos españoles* (1889).
JOSÉ MANYANET, *El protector de la juventud o Junta de amigos...* (1895)
Acuerdos Capitulares del XXI Capítulo General (Barcelona 2005).
Breve apostólico de la beatificación de José Manyanet (Roma 1984).
Bulla de la canonización de José Manyanet (Roma 2004).
Constituciones de los Hijos de la Sagrada Familia (1903 y 2001).
Constituciones de las Hijas de la Sagrada Familia (1874).
Directorio de Formación (Barcelona 2007).
Ideario pedagógico de los Hijos de la Sagrada Familia (1973).
Los Hijos de la Sagrada Familia y la educación (1977).
Plan Pastoral de los Hijos de la Sagrada Familia (Barcelona 2002).
BARAUT, CEBRIÀ, *José Manyanet, apóstol de la familia y de la juventud* (Barcelona 1969).
BLANQUET, J. M., *Síntesis histórica de los Hijos de la Sagrada Familia* (Barcelona 1982).
— *Álbum de familia* (Barcelona 1987).
— *Beato José Manyanet y Vives, fundador y primer superior general* (Barcelona 1988).
— *Los Capítulos Generales* (Barcelona 1990).

- *El Beat Josep Manyanet i els Fills de la Sagrada Família*, en *I Congrés d'història de l'Església Catalana des dels orígens fins ara* (Solsona 1993).
- BLANQUET, J. M. - PIQUER, J., *José Manyanet, profeta de la familia* (Madrid 1984).
- *José Manyanet, profeta de la familia* (Barcelona 2004).
- *José Manyanet, profeta de la familia* (Barcelona 2004).
- CIMIGNOLI, S., *San Josep Manyanet. Da Nazareth, un profeta per la famiglia* (Barcelona 2004).
- *San Josep Manyanet. Desde Nazaret, un profeta para la familia* (Barcelona 2004).
- *Sant Josep Manyanet. Des de Nazaret, un profeta per a la família* (Barcelona 2004).
- COMISIÓ, *Memoria del Centenario de su muerte (1901-2001)* (Barcelona 2002).
- COMISIÓ, *José Manyanet. Santo* (Barcelona 2005).
- COMISIÓ, *Memoria del colegio Jesús, María y José (1877-1977)* (Barcelona 1977).
- COMISIÓ CONJUNTA, *El ministerio de la enseñanza* (Barcelona 1974).
- COMISIÓ CONJUNTA, *Escuelas-Talleres de la Sagrada Família* (Barcelona 1983).
- COMISIÓ CONJUNTA, *El matrimonio cristiano* (Barcelona 1984).
- COMISIÓ CONJUNTA, *La familia cristiana* (Barcelona 1984).
- COMISIÓ PRO CANONIZACIÓ, *José Manyanet, una vocación para la familia* (Barcelona 1984).
- *San Josep Manyanet, profeta de la familia (1833-1901)* (Barcelona 2004).
- *Sant Josep Manyanet, profeta de la família (1833-1901)* (Barcelona 2004).
- FIGUERAS, A., *“Els Padres”. Espurnes d'història del col legi Jesús, Maria i Josep* (Barcelona 1996).
- GAJA, M. D., *José Manyanet, Profeta de la familia. Seducido por la belleza de un Dios que es familia* (Madrid 2001).
- GEREZ, P., *El diari trobat* (Barcelona 2001).
- HUESO, J. - BAYÉS, P., *José Manyanet* (Barcelona 1984).
- *Josep Manyanet* (Barcelona 1984).
- LONGARÓN, J., *José Manyanet* (Barcelona 2001).
- *Josep Manyanet* (Barcelona 2001).
- ROCA, J., *José Manyanet, una pedagogía de inspiración familiar* (Barcelona 1995).
- ROCA, J., *José Manyanet, profeta de la familia* (Barcelona 2007).
- ROCA, J., *José Manyanet, profeta de la familia* (Barcelona 2007).
- OROMÍ, RAMÓN, *Vida compendiada del P. José Manyanet* (Barcelona 1929).
- VERDÓS, PEDRO, *Historia de la Congregación H.S.F.* (Barcelona 1890).

Legislación civil

- Constitución Española* (1978).
- Declaración Universal de los Derechos Humanos* (1949).
- Pacto Internacional Relativo a los Derechos Económicos, Sociales y Culturales* (1966).
- Sentencia del Tribunal Constitucional de 13-2-1981.*
- LODE - Ley Orgánica Reguladora del Derecho a la Educación* (1985).
- Resolución del Parlamento Europeo sobre libertad de Enseñanza* (1984).
- Sentencia del Tribunal Supremo de 24-1-1985.*
- Sentencia del Tribunal Constitucional de 27-6-1985.*
- LOE – Ley Orgánica de Educación* (2006).